
Gozdów, st. 1, gm. Werbowice, woj. zamojskie, AZP 87-93

Informator Archeologiczny : badania 32, 232-233

1998

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Dopiero elementy następnych faz konstrukcyjnych, także funkcjonujących w XIV w., ulegają kolejnym pożarom, zaświadczone przez warstwy spalonego ziarna. Obecność ziarna w horyzoncie XIV w. świadczy również o tym, że budynki z tego okresu przyjmują funkcję spichlerzy.

Zabudowa w wieku XIV jest wyłącznie drewniana, przykuta jedynie dachówką ceramiczną.

Ułożenie spichlerzy biegnie wzdłuż osi W-E, jednak zarówno ściany boczne jak i frontowe są przesunięte w stosunku do późniejszych ciągów murowanych.

Orientacja spichlerzy zmienia się całkowicie pod koniec XIV w, i przypomina układ pokazany na tzw. Planie Sztokholmskim z budynkami ustawionymi w czworobok wokół wewnętrznego dziedzińca. Dopiero po zakończonej pożarem tej fazy, prawdopodobnie w wieku XVI (uściślenie chronologii nastąpi po otrzymaniu wyników analizy dendrochronologicznej), następne spichlerze, już murowane, biegną na osi W-E, chociaż nie dochodzą do samego brzegu Motławy. Wówczas pojawiają się miedzuchy, z których jeden pomiędzy parcelami nr 22 i 23 był eksplorowany w trakcie badań. Jego funkcjonowanie można wydatować do 1813 r. kiedy po wojnie napoleońskiej wychodzi z użycia po pożarze duży kwartał spichlerzy. Na działkach 22 i 23 spichlerze zostają zastąpione obszernym placem przykrytym dachem wspierającym się na palach.

Materiał archeologiczny pozyskany w wyniku wykopalisk oraz rysunkowa i fotograficzna dokumentacja warstw i obiektów znajdują się w Muzeum Archeologicznym w Gdańsku.

Badania zostały zakończone.

Giebułtów, st. 8, gm. Książ Wielki, woj. kieleckie, AZP 95-59 - patrz: środkowa i późna epoka brązu

Gniezno, st. 237, *loco*, woj. poznańskie, AZP 50-34/- - patrz: wczesne średniowiecze

Gnojno, st. III, gm. Konstantynów, woj. białkopodlaskie, AZP 55-86/40 - patrz: wczesne średniowiecze

Gołasze – Puszcza, st.1, gm. Wysokie Mazowieckie, woj. łomżyńskie, AZP 41-80 - patrz: wczesna epoka brązu

GOZDÓW, st. 1, gm. Werbowice, woj. zamojskie, AZP 87-93

- gródek średniowieczny (2 poł. XIV-XV w. i okres nowożytny - XVI-XVIII w.)

Badania prowadziła mgr Ewa Prusicka – Kołcon (Regionalny Ośrodek Studiów i Ochrony Środowiska Kulturowego w Lublinie). Finansowane przez Regionalny Ośrodek Studiów i Ochrony Środowiska Kulturowego w Lublinie oraz PSOZ. Pierwszy sezon badań.

Stanowisko I w Gozdowie położone jest w odległości około 400 m od zwartej zabudowy wsi, na północ od zabudowań podworskich, na lessowym cyplu w dolinie rzeki Huczwy. Południowa część stanowiska tworzy odrębną całość w postaci kopca o wymiarach 38 X 58 m górującego nad okolicą. Część ta to domniemany gródek, który stał się miejscem badań wykopaliskowych.

Celem badań było rozpoznanie charakteru i chronologii stanowiska, odsłonięcie ewentualnej zabudowy i określenie stratygrafii kopca.

Założono 6 wykopów badawczych o łącznej powierzchni około 2 arów. Prace badawcze na stanowisku ujawniły bogate osadnictwo sięgające od neolitu aż do czasów nowożytnych. Odsłonięto w wyniku badań trzy obiekty neolityczne: grób szkieletowy oraz dwie jamy gospodarcze. Ponadto odsłonięto obiekt mieszkalny, dwa murki fundamentowe oraz rodzaj bruku kamienno-ceglanego;

obiekty te są datowane na średniowiecze i okres nowożytny.

W wykopach I i IIIa odsłonięte dwa mury fundamentowe określone jako Mur A i B. Usytuowane były równolegle, wzdłuż osi wschód-zachód, w odległości 2,20 m od siebie. Mur A założony został na planie prostokąta o wymiarach 1,00 x 1,60 m i zachował wysokość 1,30 m. Mur B został w dużej części zniszczony przez wkop współczesny i zachował wymiary 1,30 x 0,80 m. i wysokość 40 cm. Oba mury, pełniące przypuszczalnie tę samą funkcję, wykonane zostały w wykopach wąskoprzestrzennych z kamienia wapiennego na zaprawie wapienno-piaskowej. Datuje się je na podstawie naczynia znalezione pod stopą fundamentową Muru A (ofiara zakładzinowa?) na XIV-XV w.

W wykopie III b odsłonięto nieregularny, o grubości około 30 cm murek wykonany z gruzu kamiennego i nielicznych cegieł tzw. palcówek (Mur C). Jest to zapewne fragment posadzki lub jakaś forma utwardzania terenu. W wykopach II-V odsłonięto obiekt 3, który określono jako relikty budynku mieszkalnego. Zarejestrowano go na długości 19-20 m w postaci nieckowatego zasypiska. Obiekt założony został bezpośrednio w calcu. a największa głębokość zarejestrowana w jego obrębie wynosiła 3,80 m poniżej gruntu. Zauważono dwufazowość obiektu. Z pierwszej fazy pochodzą relikty drewna, dobrze zachowane dzięki dużej wilgotności wskutek podmakania gruntu oraz poziom spalenizny i cienka warstwa namulania. Z drugiej zaś fazy jednorodne zasypisko negatywu obiektu o miąższości około 2 metrów z przemieszanym materiałem ruchomym datowanym na XVI-XVIII wiek. Chronologię niższego poziomu użytkowania określono na podstawie ceramiki, wyrobów metalowych i fragmentów odzieży skórzanej na 2 poł. XIV - XV wiek. Pierwotny obiekt, którego rozmiary nie zostały jeszcze ustalone, spłonął. Następnie wkrótce został odbudowany. Udało się ustalić przebieg trzech ścian budynku z drugiej fazy funkcjonowania. Nie uchwycono jednak narożników, ani czwartej ściany, niemożliwe więc było określenie jego wielkości i kształtu.

Dokumentacja z badań znajduje się w archiwum Państwowej Służby Ochrony Zabytków w Zamościu, zaś materiały w Muzeum Regionalnym w Hrubieszowie.

Badania będą kontynuowane.

Grodno, st. 6, gm. Chełmża. woj. toruńskie, AZP 37-44/15 - patrz: wczesna epoka żelaza

Horodyszcze, st. III, gm. Wisznice, woj. białskopodlaskie, AZP 67-87/3 - patrz: wczesne średniowiecze

HUTKI, gm. Bolesław, woj. katowickie

- późnośredniowieczna osada hutnicza (XIV-XVI w.)

Ratownicze badania archeologiczne, przeprowadzone w terminie od 22 sierpnia do 4 września, koło Olkusza, na terenie wyrobiska kopalni piasku Jaworzno-Szczakowa. Badaniami kierowali mgr mgr Jacek Pierzak, Dariusz Rozmus, Jerzy Łoś. Były finansowane przez kopalnię Jaworzno-Szczakowa.

Badania stanowiły kontynuację prac z 1993 roku. Odkryto relikty konstrukcji drewnianych i skupiska kamieni oraz koryto płuczki z pnia drzewa.

Materiały archeologiczne zostały przekazane do działu archeologii Muzeum Śląskiego w Katowicach. Fragmenty konstrukcji drewnianych oraz najlepiej zachowana część koryta płuczki zostały dołączone do kolekcji zabytków górnictwa w Muzeum Regionalnym PPTK w Olkuszu.

JANKOWO DOLNE, st. 21, gm. Gniezno, woj. poznańskie, AZP 49-35/146

- osada kultury pomorskiej (starszy okres przedrzymski)
- osada wczesnośredniowieczna z XI-XIV w.